

SOPRONI UJSÁG

(az „Oedenburger Zeitung“ politikai napilap magyar része.)

<p>Előfizetési feltételek: A „Soproni Ujság“, az „Oedenburger Zeitung“ kiadását külön nem adatik el sem egyes példányokban, sem előfizetésben. Előfizetési ára a teljes lapnak negyedévenként: helyben 5 korona, vidékre 6 korona 25 fillér. Egy példány ára 6 fillér.</p>	<p>Kiadóhivatal és szerkesztőség: Romwalter K. és fiánál, várkerület 121. szám. Távbeszélő 28. szám.</p>	<p>Hirdetések díjtétel szerint, mely kívánatra mindenkinek díjmentesen megküldetik. Hirdetési megrendelések, előfizetési és hirdetési díjak a kiadó hivatalba küldendők. Mindennemű fizetés teljesítési helye Sopron.</p>
---	--	--

Allami anyakönyvek.

Sopron, 1895. július 16. án.

Őszeb fordulván, állami anyakönyveket kapunk.

E tény által — nem érintve most az időszaki irodalomtól sokszor méltatott s a következményeiben ugy társadalmi, mint államéletünkre korszakot alkotó egyházpolitikai törvények lényegét — anomália szűnik meg s az államgépezetben egy kigugró kerék a rendes helyére zökken.

Avagy nem szabálytalanság volt-e, midőn magán tisztviselő állami funkciókat végeztet. Az volt bizonynyal a kormányférfiak s a szemlélődő polgár szemében régtől s a lelkész magán-hivatalnok.

Igaz, hogy szórványosan, itt-ott a szükség kényszerítő hatalmához mérten megbízást kap anyakönyvvitelre felekezeti tanító is a törvény erejével, ámde itt e minőségében mint speciálisan kinevezett és fizetett szolgálati viszonyban levő, direkt függő állami funkcionárius szerepel. S a helyzetet, az állapotot, midőn a kormány saját szakközeggel bír, a ki fölött rendelkezik, a kit ellenőriz, a kinek közvetlen adhatja utasításait, sőt disziplinája alatt tartja, a másikkal állítva szembe, mikor kvázi szivességre szorult: ki előtt ne jönné vívmány számba állami anyakönyvvezetésünk!

A lelkész-anyakönyvvezető — nem egy preczedenst tudna rá a közigazgató hatóság — a szerinte zaklatás számba menő sűrű kérelmet az anyakönyv díjtalan kiszolgáltatásáért bosszusan doita félre s ilyféle panaszra fakadt: de írnoka vagyok-e hát az államnak? Ki fizet engem, az állam-e vagy az eklézsia? Én vezetem az anyakönyvet egyházam céljaira. Ha szükség van az államnak anyakönyvre, vezettessen ő is.

S vonja valaki kétségbe, hogy nincs tökéletes igaza a lelkész-anyakönyvvezetőnek!

S utóbb Csáky miniszter jóhiszemű februáriusi rendeleténél, melynek szele a hitvilág tengerén a vizet már nem fodroztá, de rajt tajtékos hullámot kavart, s melynek egyenes lezármazója, szülőmagzatja egyházpolitikai alkotásunk: volt nem egy disztinguált elméjű, humánus lelkű plébános, kik redőbbe szedve bár homlokuk eleinte, siettek mosni kezüket s megnyugtatta a lelkiismeret velé, hogy itt nem mint egyházuk szolgálai, de pusztán mint anyakönyvelő közegek járnak el: készséggel alkalmazkodtak a kormányrendelethez. De voltak viszont — és sajnos a többség — plébánosok, a kik mereven a dogma álláspontjára helyezkedve, lelkiismeretbe vágónak hitték a rendeletet teljesíteni.

S én, a nélkül, hogy sokat kellene

gonnolkodnom, ez utóbbiakra se merném rádobni a követ.

Hát még a sok visszaélés, rendetlenség, bábeli zürzavar az anyakönyvek vezetésében, legkiváltkép zsidó vallásu atyánkfiaínál! Hányan buvtak ki katonakötelezettségük alul, mert nem voltak anyakönyvelve. Hány házasságra lépő göndör fűrtű szemita ifju, parázsszemű hebroni szál rózsá kereste például a szolgabirónál, alispánnál, a vármegyén, hogy — valójában e szép világon lévén — születtek-e ők hát voltaképen? Mert őket a rabbinus anyakönyvelni elmulasztotta!

Az ősszel életbe lépő anyakönyvvezést, melyet az állam saját céljaira, saját közegeivel végeztet, mely egy tollvonással semmisíti meg az eddig való szabálytalanságot, mely egységes kell hogy legyen, valamint hogy lesz is és hü és megbízható: ennek az anyakönyvvezésnek életbe lépését lehetetlen jóleső megnyugvással nem üdvözölnünk.

Czeruza.

Politikai hírek.

Sopron, július 16.

A politikai helyzet ügyében bécsi hétfői lapok Budapestről azt a hírt kapják, hogy a nemzeti párt és az Ugron-párt több tagja megegyeztet a Pol. Corr. hírére a pártok szövetkezésére nézve. Ugy látszik csak kezdték a tárgyalásokat, de nem tudtak megegyezésre jutni. Különben is

TARCZA.

Egy kis próba.

— A „Soproni Ujság“ eredeti tarczája —

Írta: Szarvas Mariska.

(Vége.)

Két napon át folyton esett.

A levegő hűvös lett nagyon. A hegyek párologtak, gőzölögtek, s még csak harmadik napon szakadoztak meg a nehéz esőfelhők.

A mérnök összehuzta széles vállain a vízhatlan szürke köpenyt s ingerült hangon beszélt az embereihez.

— Huzzák vissza még egyszer a mérő láncot, újra fel kell mérni ezt az átkozott dűlöt, — a pataknál az átjáró padlót pedig javítsák ki, hajnalban iszonyuan megrongálta a két napi esőzés, a vihar. Egyetlen deszka tartja az egészséget, az is korhadni!

A pálcza gömbjével megcsapta a nedves, barna padlót, csak úgy reesegett, s valami fűrészporthoz hasonló finom törmelék hullott a zöld nyálkás vízbe.

— Meg kell csinálni, minél előbb! . . .

Egyes pontokat jelölt még ki ez utak mellett, utasításokat adott a holnapi mérésre, bejelölte a dűlök számait, a kerített térképen még húzott néhány veres vagy kék vonalt, aztán összehajlított mindent, a nagy vászon ernyőt átadta az embereknek a tokba zárt térképpel együtt, s pár perc múlva egyedül maradt.

Elővette még egyszer a levelet s rosszkedvűen olvasta-betűzte végig.

„Ne vegye rossz néven, ha nem talál ma itthon: néném, ki ma reggel ideérkezett, vissza kísérem . . . majd holnap . . .“

— Persze . . . Ne vegyem rossz néven, — milyen könnyen van ez mondva! Én aztán csinálhatok evvel az üres, unalmas esős délutánnal, a mit akarok . . . Ő pedig ezalatt . . . bolond dolog! . . .

Megállt a rét közepén, cigaretta után keresgélt . . . s körülnézett egy kicsit. Szürkés ködös szomorúságban huzódott el előtte a vidék, a hegyekre esőfelhők nehezültek, csak a fiatal asszony divatos nyaralójának a tornyai villantak ki a hamuszínűségből.

Unalmas, kedvetlen érzés fogta el, bántotta az asszony — a levél, az idő, — minden bántotta: kelletlen hangulattal ment haza felé.

Egyszerre megállt.

Karesu fiatal leány alak jött vele szemben, egyenesen az országutról terve át a csendes virágos rétre, a kopott szinehagyott ruha nem bírta elföldni sugár alakját.

A férfi szemei felcsillantak.

A szürkés, unatkozó vonások pillanat alatt elsimultak arcán s valami eltitkolhatlan ösztönyszerű érdeklődés festette be.

Az égő cigaretta oda repült a nádasszékre s könnyebbült lelekkel sietett előre a leány felé.

„Nem szeretném, ha valaki látta!“ gondolta magában s hirtelen körülnézett a réten, mely tele volt apró fejtű virágokkal, mintha valósággal kihimezték volna.

Nem járt közelben senki . . . ketten voltak

A leány, a ki fel sem emelte a fejét, rá sem nézett, mintha észre sem vette volna — és ő!

Két három lépéssel megközelítette egészen s elébe vágott.

— Elvesztettél valamit?

Nem kapott választ.

A szótlanság ingerelte, — bosszantotta, most már látni akarta minden áron, utána nyujtotta a kezét s ügyes, merész mozdulattal magához ölelte a karesu vonakodó alakot.

— Ejnye . . . hát ki vagy?

Egy pillanatig ott nyugtatta a fejét a férfi karán, aztán kimenekült, riadtan futott a patak mentén.

A fejről lehullott a kezdő, a nyak finom sárgás színe kicsillant a lebomlott hajfonatok közül.

A mérnök megdöbbenve sokáig bámult utána.

— Megállj! . . . Ne a patakhoz tart! . . . Ne a patak felé, a halálba szaladsz!

— A padló . . . a víz elhordta a padlót . . . hangzott kuszált összevisszaságban a homályosuló csendes réten.

Két percczel később halálos megdöbbenéssel állott a parton.

A kis rozoga lid a közepén ketté roppanva, de a víz már csendes volt megint . . . talán itt se tudta volna meg, ki az a karesu akaratos leány, ha azt a vízszínen uszkaló rózsát tel nem ismerte volna . . .

Tegnap este adta a nyaralóbéli fiatal asszonynak.

az általános választásokra szolt volna a szövetezés és minthogy a választásokat csak 1897-ben tartják meg, az ügy most nem aktuális.

Angol-olasz barátkozás. A genuai herceg és az olasz herceg tiszteletére a portsmouthi polgármester és a városi tanács f. hó 14-én este bankettet adott. A polgármester felköszöntötte az olasz királyi családot és a genuai herceget és kiemelve Olaszország hatalmát és nagyságát, ama reményének adott kifejezést, hogy a két nemzet közt fönnálló barátságos viszony tartós lesz. Az angol-olasz barátság biztosítékot nyújt tisztességes békére. A genuai herceg köszönetet mondott a szíves vendégszeretetért és reményét fejezte ki, hogy Angolországot és Olaszországot a hű barátság kötelékei mindig össze fogják kapcsolni.

Merénylet Stambulow ellen. Bolgárország sorsára nagy behatással lesz az a törzsúrás, a mely tegnap egyik legnagyobb politikust ejtette el. — Mint nekünk táviratozzák, tegnap este Stambulowot az utcán egy ismeretlen egyén megtámadta s három mély szurást ejtett rajta. Stambulow állapota életveszélyes. A tettes elmenekült.

Tüntetés a belga klerikálisok ellen. A klerikális fondorlatoktól agyonsanyargatott Belgiumban fölébredt ellenhatás tegnap este — mint a „Soproni Ujság”-nak táviratozzák — a klerikális iskolatörvény hatása alatt monstre-tüntetést rendezett. Brüsszel összes liberális, radikális és szocialisztikus egyletei a Broucker-téren gyűltek össze, s a rengeteg, huszezer főből álló ember-tömeg rajongó lelkesedéssel Egmont gróf emlékszobra elé vonult, a hol százezer ajakról hangzott fel: „Éljen a szabadság!”

Innét a menet a városháza elé vonult, ahonnan a polgármester, akit az egész magisztrátus körülvevte, üdvözölte a tüntetőket. S szavait folyton félbeszakították a tüntetők felkiáltásai: „Le az iskolatörvény nyel! Le a jezsuitákkal!”

A rend példás volt. A tüntetés befejezte után a vlámi színházban meetinget tartottak, ahol a liberális, radikális és szocialis párt legkiválóbb alakjai tartottak beszédet.

Klerikális uraim, itt a vég kezdete! Ez az idők jele!

Vidék és főváros.

Sopron, július 16-án.

A vidék közgazdasági életének egy óriási baja, hogy a gazdasági centralizáció rendszere a fővárosban összpontosít ipart, kereskedelmet s ezzel lehetetlenné teszi az egyes vidékek gazdasági fejlődését. A rendszer a gazdaságban ugyanaz, a mi a politikában a merev központosítás, mester-séges, ennél fogva erőszakos és így egészségtelen fejlesztése a fővárosnak a vidék rovására.

A vidék fejlődése nem arányos s messze elmarad a fővárosé mögött s így nagyon érzékenyen érint a központosítás, mely minden erőt a központba vonz.

Évről-évre felpanaszoljuk az állapotnak ugy országos, mint helyi érdekből való tarthatatlanságát s bár ismétlésbe esünk is, ez évben is kénytelenek vagyunk ez égető kérdésre a kormány, a társadalom figyelmét felhívni.

Ezt nem a provinciális féltékenység mondatja velünk. Országszerte általános e tekintetben a nézet. S nem kívánjuk a főváros elhanyagolását, de kívánjuk a vidéki városok fejlesztését, mert ez elsőrangú nemzeti ügy, a magyarság, a nemzet szellemi és anyagi élet fejlesztésének nagy ügye.

Ezt a kérdést napirendre kell tűzni, mint sürgősen megoldandót, mint olyant, mely a kormányzati politika egyik legfontosabb feladata.

A főváros a természetes fejlődés szép útján van, melynek minden igaz hazafi örvend. Ezt tehát mesterséges uton immár előmozdítani nem kell.

De mi itt a vidéken hátramaradunk szellemileg s anyagilag, elcseneveződünk, ha érdekeink helyes és céltudatos felkarolásra nem találunk. Mert még az is, a mit netán szellemi s anyagi

erőben a vidék produktumát sepes, elvesz, mert nincs intézkedés s intézmény annak vidéken s vidékhez való lekötésére.

Ezért kelti azt a benyomást künn és benn, hogy Budapesten kívül nincs élet s hogy Budapesten tul kezdődik a Kelet — de nem csupán hazánk határain tul.

A vidék érdekében vajmi csekély történik. A vasutak kiépítése, fejlesztése munkájánál a vidéki viszonyokra nem sok tekintet van. A vasuti személyszállító vonatok menetrendjének megállapításánál akkor is Budapest az alap, a mikor az kérdésbe se jöhet: a Budapesttel való csatlakozásra van főszűly fektetve az ország legtávolabbi részének legkisebb falujánál, a hol az, mi gyakorlati értékkel sem bír s a hol az fontosabb, hogy az érdekelt lakosság a megyei vagy járási székhelyre, piacra juthasson.

De hát mindez csak egy kis részlete a központosítási törekvésnek, mely teljes virágzásban a gyáripar terén van.

A lakosság megélhetésére tehát az alkalmak nem gyarapodnak; a felvidékről a nép kivándorol, az Alföldön kenyér hián zavarog.

Bizonyos, hogy a vidék gyáripara vajmi lassan fejlődik, annak 1892. évben létrejött 212 „gyára” 4,983,000 frtot, a főváros 31 gyára 6 milliót, vagy 1893. évben létrejött 228 gyára 8,333,000 frtot, a főváros 25 gyára 10,800,000 frtot igényelt.

A helyzet e tekintetben jövőre fenn nem maradhat; ez az aránytalanság a gazdasági élet fejlődésének rovására van, mely magával rántja nemzeti kulturális haladásunkat is.

A vidék gyáriparának emelésére éppen a vidéki városok lakosságának szaporodása miatt minden törvényes eszközt meg kell ragadni. A kormány az állami kedvezmények, vasuti díjmérséklések kézben tartása által bir oly eszközökkel, melyek segítségével a vidék emelésére hat. Ezeket igénybe is kell venni a szorongatott helyzetben levő vidék számára.

Egyébként az élet minden terén nyilvánul e jelenség. A vidéki városokban emelendő új épületek adómentességi ideje kevés, a fővárosinak felére sem rug. Az építési ipar rendszerint pang.

Hivatalok, hatóságok, iskolák, intézmények rendszeresség nélkül vannak elhelyezve, a mi közigazgatási életünkre is hiányos.

Az általuk felpanaszolt bajok mind sérelmesebbek, mind tágabb körben éreztetnek s így mindinkább figyelembe kell hogy véteessenek.

Napi hírek.

Sopron, július 16.

— **Vasuti ügyek.** A „Sopron-Kis-Czelli Vasut” ügyében kiküldött bizottság f. hó 20-án d. u. 4 órakor Dr. Printz F. polgármester-helyettes elnöklete alatt ülést tart.

— **A sopron-pozsonyi vasut közigazgatási bejárását** f. hó 23-án kezdik meg Sopronban a festő-teremben.

— **Megbízás.** Fehér Ipoly paanonhalmi főapát megbizta Steiner Rudolf helybeli akadémiai festőt a dömölki apátság termeinek művészi restaurálásával. A szobák festésével pedig Kraut Gusztáv helybeli szobafestőt bizta meg. A dömölki apátságban fog ugyanis ő felsége lakni f. hó 17-én és 18-án.

— **Athelyezés.** Gergely János kapuvári adópenztárnokot Élesdre (Bihar megye) helyezték át.

— **Nem vakációznak.** A férfi dal-kör tagjai elhatározták, hogy a szünidőben is összegyülekeznek, hogy az ének nemesítő művészetében tovább gyakorolják magukat. Király Béla tanár karmester távol lévén, a kör két tagja vállalkozott a karok betanítására.

— **Kerékpáros fiu.** Egy helybeli kereskedő 12 éves fia elismerésre méltó sikert tud felmutatni a kerékpározás terén. A derék fiu tegnap reggel utnak indult Bécsben és hét órai futás után szerencsésen megérkezett Sopronban.

— Egy 48-as honvéd kapitány sorsa.

Pozsonyban — mint levelezőnk írja — tegnap egy meglehetősen elegáns öreg urat bekísért a rendőr, mert koldult. Irataiból kitűnt, hogy neve Nagy József, az 1848-iki szabadságharcban mint kapitány vett részt s a harc szerencsétlen vége után elment Itáliába, hol mint százados szolgált és az 1859-iki hadjáratban ismét kitűnt. Utóbb beadta lemondását s beutazta egész Európát, míg végre a vilákiállításnál, mint felügyelő nyert alkalmazást. A kiállítás végével ismét utazgatott országról-országra. Utolsó időben igen rosszul ment a sora és pénz hiányában Tirolból Pozsonyig az egész hosszú úton gyalogolt s itt kénytelen volt koldulni a volt 48-as honvéd kapitány, ki — mint mondta — azért zarándokolt vissza Magyarországra, hogy Kossuth Lajos sirján imádkozzék, édes hazájában haljon meg s a hazai földbe temessék el. Helepei Nagy József, a mint látogató jegyén magát nevezi, lapunk egyik munkatársát is megpumpolta. Néhány nappal ezelőtt Pozsonyból jött levélben meg is köszönte felületett munkatársunk szívességét. Azt hiszszük, hogy a pozsonyi rendőrség nem egyedül a koldulásért fogta el; — lehetett az elfogatásra más ok is.

— **Elveszett.** Az adóhivataltól a Neuhofkertig egy arany óralánc veszett el, melyen több értékes kis csecse-bece: egy arany malacz, egy fecske s. a. t. volt.

— **Meglőtt czipész-segéd.** Rossz napja volt a vasárnap a süttöri illetőségű Varga Mihály czipész-segédnek. Társa Horváth Ferencz ugyanis gondatlanságból revolverrel meglötte. A golyó az oldalbordák alatt jobb felől a testbe hatolt és eddig nem volt kivihető. Az orvosi vélemény szerint gyógyulása 20 napot fog igénybe venni. Horváth Ferencz, ki önként jelentkezett a rendőrségnél, szabad lábon van.

— **Nem jó tréfálódzni a vasutasokkal.** Őri Mihály tegnap délután Eszterháza állomáson felugrott a már megindult vonatra. A vonat be is hozta Sopronba, itt azonban nagy meglepetésére a rendőrség felelősségre vonta.

— **Rendetlenkedő bérkocsis.** P. bérkocsisnak már sokszor meggyűlt a baja a rendőrséggel, egy ízben már meg is vonták tőle az iparendélyt, melyet csak nagy nehezen tudott újra visszaszerezni. Tegnap újra feljelentették, hogy boros állapotban megfedkezett arról, hogy a lámpást este meggyujtsa és a lovakat féktelen futásra ne kényszerítse. Midőn a rendőr ezért megszólította, durva módon felelt vele. Nem fog neki ártani, ha ismét megtanítják a szabályok betartására.

— **Színészek Csornán.** A csornaiaknak most van a „haute saison”-juk. E hó 11-ike óta ifj. Sággy Zsigmond szintársulata tartózkodik ott, a melyről levelezőnk nagyon elismerő sorokat irt hozzánk. Szerinte válogatott műsora, jó színészei vannak a társulatnak, a melyet a közönség is támogatásába vett. Volt premiér is, telt ház előtt.

— **Mikor hagyhatja el a cseléd helyét?** Sem a cselédek, sem a cselédtartók nem ragaszkodnak a cseléd törvény egyik főszabályához; a napokban a rendőrségnek e tekintetben ismét sok elintézni valója akadt. T. olvasóink szives figyelmébe ajánljuk azért, hogy a felmondás csak 15 én, a kilépés pedig csak a hó 1-én történhetik.

— **Tolvaj vándorlegények.** Julius hó 12-én a délutáni órákban Szilsárkány község éjszakai részén levő Csali majorban Gáncs Imre nevű cselédnek lakását feltörték s onnét több ruháneműt, valamint Gáncs Imre cselédkönyvét is ellopták. A rögtön megindított nyomozás kiderítette, hogy a tettesek csavargó vándorlegények voltak. Szil községben hasonlóképp akartak szerencsét próbálni, de az egyiket munkaközben sikerült elcsipni. A másik jó madár megugrott s mind-éddig nem sikerült kézrekeríteni.

— **Juliusi hó** Sumjácson, Gömörmegyében tegnapelőtt erősen havazott s a hegyeket egy méternyi hó fődí. — A havazás éjjelen oly kénytelen hideg volt, hogy két tót ember, kik Sumjác felől a hegyeken át igyekeztek — állítólag — megfagyott az uton.

Törvénykezés.

Bűnügyi tárgyalás.

1895. évi július 18-án.

1852. Sulyos testi sértés büntette miatt vádolt ifj. Szakáll Ignác baboti;

1995. Sulyos testi sértés büntetnének kísérlete és magánlak megsértés büntette, illetve más vagyonának rongálása és becsületsértés vétsége miatt vádolt Tóth János és Tóth Jánosné szül. Varga Lidia jobbaházi lakosok bűnvádi ügyében.

Mezőgazdaság.

Az aratásról.

Lajta-Szt.-Miklós. Az aratás ma nálunk is megkezdődött, de az eredmény nem a legkedvezőbb. A rozs nagyon silány és rosszul fizet, az árpa hasonlóan sovány, a buza szebben áll, úgy a zab is. Alig várhatunk fele annyi termést, mint a múlt évben.

Hasznos tudnivalók.

Egerek kiirtása a magtárból. Mikor még gabona van a magtárban, akkor alig lehet onnan az egeret kiirtani, mert enni való levén elég, kevés egér fog a csalétekre s a csapdába menni. Sokkal könnyebben megy ez ilyenkor, midőn a legtöbb magtár már üres s az új termés befogadását várja. De ilyenkor is van az egerirtás legfőbb ideje: most kell róla gondoskodni, hogy az új termés lehetőleg egértől tiszta helyiségbe kerüljön. Erre nézve pedig legegyszerűbb és mégis legsikeresebb eljárás az, hogy a magtárhelyiségekbe néhány macskát zárunk be több napra és éjjelre, mindössze arról gondoskodván, hogy a macskák naponta friss ivóvizet kapjanak. Ezen egyszerű módon sikerült esorok irójának is tömérdek egértől megszabadulni. Ahol pedig patkányok is vannak, oda egy pár rattler kutyát kell bezárni, csak hogy ezeknek rendesen enni is kell adni. Ahol azonban sem macska, sem rattler nincs, ott olyankor, midőn üres a magtár, nagy sikerrel alkalmazható a következő irtási mód is: Keverjünk össze egyenlő arányban lisztet és tört cukrot s helyezzük el ezt apróbb deszkadarabokon szanaszét a magtár különböző helyein, mindenik ilyen esoméllé oda állítva egy tányér vizet is, még pedig olyan alacsony szélű tányérban, hogy az egér a vízhez könnyen hozzáférhessen. Ezt ismételjük egymásután vagy 4 nap. Ezalatt az egér s patkány egészen rászokik a cukros lisztre s megtanulja a vízre való járást is és utóbb már gyanulatlanul, mohón fogja magát tele enni-inni. Az ötödik nap aztán a liszt és cukor közé, még egészen friss égetett mészport is keverünk olyan arányban, mint a lisztet és cukrot s a vizet szintugy oda helyezzük most is. Az egér, patkány tömegestől fog sietni a megszokott etetőkre, tele eszi magát, nagyot iszik rá, hanem ekkor aztán vége is lesz, mert a méstől fölpuffad, amint az vízzel érintkezik a gyomrában. Mindjárt az első napokon nem tanácsos meszet is tenni a keverékbe, mert kivált a patkány nagyon gyanakodó, bizonyosan észrevenné a veszedelmet s többé tájékára se menne a csaléteknek.

Hogy lehet rendkívüli nagyságu szőlőszemeket előállítani? A már természetből is meglehetősen nagyszemű szőlőfajokat, továbbá a Chasselasokat, a bogdáni-dinkát és ropogós muskotályt egyszerű eljárással bámulatos nagyszeművé lehet fejleszteni, olyanná, mint egy-egy természetes szilva. S az ilyen szőlőszemeket egyenként levágva és tányérra téve, nem is nézné senki szőlőnek hanem valami ismeretlen fajtájú szilvának. Ha ilyen nagy szemeket akarunk előállítani, e célra az említett fajok valamelyikéből egy-egy erőteljes tőkét szemelünk ki, s midőn már a szemek olyan nagyságúra fejlődtek, mint egy nyulósórét, a fűrtöt a közepe táján éles ollóval kettévágjuk, arra vigyázva, hogy a megmaradt rész meg ne sérüljön. Ezután ezek a megmaradt szemek rohamos növekedésnek indulnak s a többi fűrtöt csakhamar elhagyják. Mintegy 2 hét múlva

azonban ezen gyors gyarapodás megszűnik, ekkor tehát megint egyes szemeket fogunk az ollóval kicsipkedni úgy, hogy a megmaradtaknak nagyobb helyük legyen a növekedésre. A szemeknek körülbelül egy ötödét irtjuk ki ilyen módon. A többi aztán megint rohamos növekedésnek indul. Két hét múlva megint ismételjük ezen eljárást s megint kicsipkedjük a szemek egy részét. És ezt két hetenkint így folytatjuk egészen az érésig, midőn ugyan az eredeti fűrtnek alig ötöd-hatod része marad meg, hanem aztán, ami megmaradt, az bámulatos nagyságu és igen szép szemekből fog állani.

A meleg pinczék hűvösen tartása. Különösen az Alföldön, ahol általában nagyon kezdetleges pinczék vannak, sok baj van azzal, hogy nyáron ezen helyiségek nagyon átmelegsznek, minek következtében az ott elhelyezett borok is könnyen megromolnak. Ezen a bajon igen sokat segíthetünk úgy, ha esős, hűvös időkben, továbbá fellegetelen éjszakákon, kivált kora hajnalban, kinyitjuk a pincze ajtaját és ablakait, hogy hűs levegő tóduljon be, de amint a nap feljön, vagy amint az idő legkevésbé is enyhülni kezd, megint rögtön elzárunk minden nyílást. Nagyon jó az, ilyen pincze ajtaját gyékénnyel vagy zsuppal jó vastagon beborítani, mert ez rossz melegvezető lévén, nem ereszti be a külső meleg levegőt. Ahol a helyi viszonyok megengedik, ott igen fontos, ha kettős ajtót alkalmaznak nyáron át a pinczére: az egyik a rendes ajtó, amelyet a mondott módon behuzunk gyékénnyel vagy zsuppal, a másik pedig ettől távolabb legyen, bent a gátorbaús léczekkel összetartott zsupból, nádból vagy gyékényből legyen. Ahol a gátorban nem lehetne ilyen másik ajtót elhelyezni, ott tanácsos a rendes ajtó bejárása előtt egy kis ideiglenes előcsarnok felét összetakolni, dirib darab fákból, vályogból, vagy bármiből s azt vastagon körülámogatni rossz hővezető náddal, zsuppal, tengeri szárral stb. és erre alkalmazni az egyik ajtót. Ezenkívül nyárára, a pinczének napsütéses oldalát is rakjuk körül az említett rossz hővezető anyagokkal s ezen egyszerű és olcsó eljárással sikerülni fog a pinczét kellő hűvösen tartani.

Táviratok.

Bánffy miniszterelnök Bécsben.

Bécs, július 16. Báró Bánffy Dezső miniszterelnök ideérkezett.

Az osztrák képviselőházból.

Bécs, július 16. Az osztrák képviselőház elnöke a budget-vita tárgyalásának befejezését a hó 20-ára tette.

A főudvarmester lemondása.

Bécs, július 16. Hohenlohe herceg főudvarmester meggyöngült egészsége és előrehaladott kora miatt le akar mondani méltóságáról.

Merénylet Stambulow ellen.

Politikai híreink között egy szűkszavú szófiai táviratunk nyomán megirtuk, hogy a bolgár politikai élet egyik legkimagaslóbb alakja, Stambulow ellen merénylet következett el. Szófiai tudósítónk újabb táviratában a következő részleteket közli velünk:

Szófia, július 16. Tegnap este 8 óra 40 perczkor történt a merénylet. Stambulow este 8 órakor hagyta el Petkowval az „Unióklub“-ot. Egy inas volt a kíséretükben, hogy őket a kocsijukba segítse. A klubtól 200 lépésnyire lövés dördült el. Stambulow és Petkow kiugrottak a kocsiból, ekkor három suhancz rohant rájuk. Egyikük Stambulowra jatagánjával három szurást mért, a mik Stambulow fejét, mellét és karját érték, s így az egész testét borzalmasan összemarcangolták. Petkow is megsebesült a fején. Bár az utcán még élénk volt a forgalom s a merénylet színhelyétől nem messze két rendőrállomás van, nem jött senki a megtámadottak segítségére. Állítólag a rendőrök ott is hagyták az állomásukat és futásnak eredtek.

Stambulow szolgája rálőtt a menekülő merénylőkre. Az összes államok képviselői megjelentek már Stambulow halálos ágyánál. A miniszterek közül eddig senki sem tett részvét látogatást. Többeket, akiket az orvtámadás gyanújával illetnek, letartóztattak, köztök azt a kocsist, aki Stambulowot a kritikus időben kocsiján vitte, s aki abban a gyanuban áll, hogy egyetértett a merénylőkkel.

Éjfél után rövid időre a haldokló Stambulow visszanyerte az eszméletét.

A merénylet színhelyén egy török handzsárt, nagy kést és két forgópisztolyt találtak.

Éjfél után 1 órakor jelent meg a vizsgáló bizottság Stambulownál. Ez azonban képtelen volt beszélni. A tetteseknek eddig még mindig semmi nyoma.

Stambulow szolgája is könnyű sebet kapott. Szófiában óriási nagy az izgatottság.

Gróf O'Donell meghalt.

Salzburg, július 16. Gróf O'Donell Miksa nyugalmazott vezérőrnagy, aki 1853-ban Ettenreich bécsi polgárral a király ellen tervezett merényletet megakadályozta, tegnap meghalt.

Budapest, júl. 16. (G a b o n a t ő z s d e.) Buzakinálat és raktáráru sok. Vásárlási kedv élénk. Buzabehozatal 35,000 mm. Irányzat erősebb. Buza és rozs 5—10 krral drágább. Más kevés.

Buza őszre	6.62—64
Buza május-juniusra	7.00—02
Rozs őszre	5.61—62
Tengeri május-juniusra	4.78—80
Tengeri július-augusztusra	5.76—78
Zab őszre	5.65—67
Káposzta repeze aug.—szeptemberre	9.40—45
Idő: szép!	

Vegyések.

(A telefonsodronyok veszélytelenessége) elméletileg már régóta be van bizonyítva. A telefonvezetékek ugyanis ahelyett, hogy növelnék a villámcsapás veszélyét, ép ellenkezőleg megóvnak attól, ami legutóbb a gyakorlatban is bebizonyosodott. A poroszországi táviradák igazgatóságának köszönhetjük az erre nézve beszerzett adatokat, melyek az elméleti föltevés helyességét kétségtelenné tették. A kísérleteket 340 olyan városra terjesztették ki, melyekben be van hozva a telefon és 540 olyan városra, melyek nem rendelkeznek telefonvezetékekkel. A villámcsapás veszedelme a tett följegyzések alapján a telefontal rendelkező és a telefont nélküli városok között 1:4.6. Ennek aritmetikai középértékét véve, 5 esetben ütött be a villám az olyan városokban, ahol nincs telefon, míg ugyanezen időre a telefontal rendelkező városokban csak 3 villámcsapás esik. Ezen, a laikusra mindenesetre meglepő tüneménynek oka az, hogy a telefonsodronyok a légkör feszültségét csökkentik és a sodronyok különben is villámhárítókban vagy a földben végződnek, hol a fölgylemlett villamosság egy közös gyűjtőben vész el, anélkül, hogy akármiféle bajt csinálna.

(Az orvosi titok.) A párisi hetedik kamara tegnapelőtt érdekes ítéletet hozott. Talvay történt, hogy egy neullyi építész megbízásából Catuffe orvos segédkezett egy kisasszonynak, aki gyermeket szült. Mikor azután az építész nem fizette ki azonnal az orvos számláját, Catuffe irt az építész feleségének és a 420 frankos számla kiegyenlítését. Erre aztán Quézenet ügyvéd az építész nevében 5000 frank kárpótlást követelt a megzavart családi boldogság címén. A bíróság az orvos számláját leszállította 300 frankra és ugyanannyiban állapította meg a kártérítési összeget olyformán, hogy a két követelés kölcsönösen megszüntette egymást. Az ítélet indokolása kiemeli, hogy Catuffe a levél megírásával hivatalos titkot sértett meg.

(Műlovak.) A szinpadon mindig nagy derűtség okozója szokott lenni, ha paripák fordulnak elő a darabban. A lovakat rendesen a postától, vagy az omnibusz-vállalattól szerezték be s a

derék esatamének rögtönzéseikkel nem egy zajos jelenetet provokáltak. Amint a csatakürtök és dobok működni kezdtek, a lovak neki vadulva száguldottak a színpadon s a zenekar tagjait komoly veszedelem fenyegette. E bajon segít Mr. Chas. Ingrey, színházi mérnök, aki felfedezte a műlovat. Az angol operaház használatba is vette a jeles szerkezetet, mely állítólag oly elmés, hogy a műlovakat a szakértő se tudja megkülönböztetni Alborák utódjaitól. A paripáknak gyomrában természetesen mechanizmus van elrejtve, mely lovasa egy érintésére működni kezd: rug, nyerit, üget és vágtat. A műlónak nem kell zab és nem kell istálló sem, az ára azonban 10 000 márka, amiért nem éppen rossz versenylovat is lehetne kapni. Ez az akadály annak, hogy a műlovak szélesebb körben is elterjedhessenek.

(Barbár irodalom.) Érdekes szállítmányt vitt egy orosz pánczéloshajó remrég Pétervárra. A sziam király irodalmi hagyatéka volt ez, e

ezimiel „Egy jubileum“ leírása. Az ázsiai uralkodó műve nem nyomtatott, nem is írott könyv, hanem drága fatáblákból áll, melyekbe a betűk nemes fémekből, elefántcsontból és gyöngyházból vannak berakva. Így aztán nem esoda, hogy a sziam király munkáját mely nyomtatva talán csak egy szerényebb kötet volna, huszonegy ládába kellett elesomagolni.

(Sajátságos egyesület) áll fönn Seclin francia városban. Évekkel ezelőtt több kereskedő és gyáros gyűlt egybe bankettre, mely alkalommal egy tányér a földre esett és eltört. A véletlen úgy akarta, hogy a tányér épp annyi cserepre hullt szét, mint a hányan a lakomán résztvettek. A bankettezők egyike ezt jó jelnek vette és kölcsönös segélyző szövetséget alapítását ajánlotta a bankettezőknek. Az indítványt egyhangulag elfogadták és a tányér cserepeit szétosztották a jelenlevők között. Ezzel megalakult az „Eltört tányér“ egyesülete, melynek alapszabályai

uj tag fölvételét tiltják, a tagok pedig egymást kölcsönösen segélyezni tartoznak. Ha egy tag meghal, annak cserepét vissza kell adni az elnöknek, aki az így kezéhez jutott darabokat összeragasztja. A tányér legutolsó darabját az a tag illeszti be, aki a többit tuléli. Ez a legutolsó tag pedig, szimbolomául annak, hogy az egylet föl-oszlott és eltűnt, az összeragasztott tányért ünne-pélyesen elföldeli.

Távirati értesítés a tőzsdéről.
Bécs, július 16.

Egységes járadék . . . 101.10	Magyar hitelbank . . . 487.25
Magy. arany-kor.-jár. 123.60	Länderbank . . . 282.50
4% magy. kor.-jár. 99.90	Unionbank . . . 355.25
Magy. földteherm.-köt. 99.—	Allanvasut . . . 434.25
Anglo-bank . . . 175.50	Délivasut-részvény . 111.25
Osztr. bank-egyesület 166.50	Napoleonor . . . 9.64
Osztrák hitelbank . 403.37	Márka 59.47

A magyar rész felelős szerkesztője:

Koór József.

Kiadó-tulajdonos: **Romwalter K. és fia.**

MACK'S
DOPPEL-
STÄRKE

SCHUTZ-MARKE. Alleiniger Fabrik. & Erfinder. Heinrich Mack Ulm a/D.

Die einfachste u. schnellste Art. Krägen, Manschetten etc. mit wenig Mühe so schön wie neu zu stärken, ist allein diejenige mit Mack's Doppel-Stärke. Jeder Versuch führt zu dauernder Benutzung. Überall vorrätig in 5 Cartons zu 3, 10 und 20 Kr. General-Depot für Österr.-Ungarn: Gottlieb Voith, Wien III.

Bitte unterschreiben, ausschneiden und einsenden,
sonst Versand nur gegen Nachnahme oder vorherige Einfindung des Betrages.

An die Firma C. W. Engels in Eger in Böhmen
(Haupt- und Fabrikgeschäft in Graefrath bei Solingen.)

Unterzeichneter, Abonnent der „Oedenburger Zeitung“ ersucht um portofreie Zusendung eines Probe-Rasiermessers wie Zeichnung, mit schwarzem Heft

Nr. 53, fein hohl geschliffen, von prima englischem Silberstahl, abgezogen, zum Gebrauch bereit, und verpflichtet sich, das Messer innerhalb 8 Tagen zu retournieren oder fl. 1.35 Kr. dafür einzusenden.

Ort und Datum (recht deutlich) Name und Stand (leierlich)

Erstes und einziges wirkliches Fabrikgeschäft in Graefrath, welches, außer an Großhändlern und Detailhändlern, auch direkt an Private verendet und zwar alles zu engros-Verkaufspreisen.
1000 fl. Demjenigen, welcher mir nachweist, daß ich nicht wirklich Fabrikant bin. — Weit über 200 Arbeiter!

Illustrirtes Preisbuch meiner sämtlichen Fabrikate versende
umsonst und portofrei!

GAEDKE'S - CACAO

teljesen új, szabadalmazott mód szerint az annyira káros lugsó felhasználása nélkül készül. A Gaedke-kakaonak tiszta, természetes kakao-gyümölcs aromája van, hiányzik belőle a lugsó-kakao keserű, kellemetlen íze; ezért daczára olcsóságának a **legtisztább**, a **legegészségesebb** és **legkellemesebb**.

Eredeti csomagolások három minőségben, a melyeknek valóságaért és jóságaért a cégnek a csomagon látható felírása nyújt garanciát, minden jobb kereskedésben kaphatók. Esetleg csomagolás nélkül is méretik ki az én kakaom.

Soproni képviselő:
Holndonner Kálmán.

wird nach neuem zum Patent angemeldeten Verfahren unter Vermeidung schädlicher Alkalien hergestellt. Der Cacao zeichnet sich u. A. besonders durch reines, natürliches Cacaofrucht-Aroma aus und besitzt nicht den unnatürlich bitteren Geschmack der Alkalien-Cacaos; er ist daher bei mäßigem Preise der **reinste**, der Gesundheit **zutraglichste** und auf die Dauer **angenehmste**.

Original-Packungen mit Firma in 3 Qualitäten, welche den Konsumenten die beste Garantie für Echtheit und Güte der Waare bieten, sind in allen besseren und geeigneten Geschäften käuflich. Auf Wunsch ist mein Cacao auch lose ausgewogen zu haben.

Vertreter für Oedenburg:
C. Holndonner.

P. W. Gaedke

Hamburg és Brunn.

561